

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 713-03/15-1/
Ljubljana, 29. 6. 2015

EPA 533-VII

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1F)-druga obravnava

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 56. seji 23. junija 2015 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1F), druga obravnava, EPA 533 - VII (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija predlog zakona **podpira**.

Predstavnika Ministrstva za pravosodje sta predstavila spremembe in dopolnitve predloga zakona. Spremembe gredo v smeri poenostavitve upravnih postopkov v zaporih in zavodih, da bi se pri nekaterih enostavnih postopkih lahko omejila uporaba ZUP-a. Z novelo se upoštevajo opozorila Varuha človekovih pravic in sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP), da ni učinkovitih pravnih sredstev za pritožnike v zaporih in zavodih v primeru pritožb proti nečloveškemu ravnanju in mučenju na prestajanju kazni. To se sedaj zagotavlja v 83. členu in pri tem se postavljajo zelo kratki roki za odločitve organov o kršitvah. Predlog zakona uvaja spremembe na področju odložitve kazni v primeru bolezni, saj je znanih nekaj primerov izogibanja nastopu prestajanja kazni v zadnjem času. Na novo se definira postopke za prekinitev kazni za obsojence, ki je ne morejo več prestajati, prav tako pa se bo poskrbelo za ureditev oddelka z nekaj posteljami, na katerem bodo lahko bivali obsojenci, ki pri vsakodnevnih opravilih potrebujejo pomoč in nego. Veliko obsojencev želi med prestajanjem kazni delati, delajo tudi pri zasebnim delodajalcih in z novelo se ureja njihovo plačilo. Novela dovoljuje, da osebni načrt zapornika podpišeta CSD in pedagog v zavodu, brez obveznega soglasja obsojenca, kar poenostavlja izvajanje načrta. Poenostavljeni so tudi določeni postopki v zaporih, ki niso nujni (npr. obvezna daktiloskopija). Ureja se status zaposlenih v zavodih in zaporih. V celoti gledano predlog zakona želi izboljšati položaj obsojencev in izboljšati in olajšati delo v zaporih in zavodih.

Komisija se je seznanila z mnenjem Zakonodajno-pravne službe DZ in s pripombami Odvetniške zbornice Slovenije in mnenjem Zavoda za zdravstveno zavarovanje.

Predstavnika Ministrstva za pravosodje sta odgovarjala na vprašanja in pripombe članov komisije.

***

Komisija se je seznanila s predlogom zakona in ga podpira.

V razpravi je komisija izpostavila nekaj pripomb. Članica komisije je opozorila na nekatere pripombe Odvetniške zbornice Slovenije. Nekateri predlogi rešitev so usmerjeni h krepitvi represivnosti, določene spremembe pa se odzivajo na ekscesna dogajanja v družbi, kar pa ni dobra osnova za spreminjanje zakonodaje.

Predlog, da ni nujno soglasje obsojenca za podporo osebni načrtu, obsojencu odvzema odgovornost za izpolnjevanje osebne načrta in niža motivacijo za delo, saj bo formalno osebni načrt obstajal v vsakem primeru, tudi brez soglasja obsojenca. Bistvo osebne načrta je resnična rehabilitacija, ki pa je bolj verjetna, če se obsojenec z načrtom strinja.

Opozorjeno je bilo, da režim vikend zapora ne bo več omogočen tistim, ki delajo izven Slovenije. Ministrstvo za pravosodje ne navaja težav, ki naj bi jih imeli pravosodni policisti z izvajanjem nadzora, poleg tega država za izvajanje nadzora izven meja lahko izkoristi tudi mednarodne sporazume in izmenjavo podatkov med državami. V zvezi s spremenjenim sistemom se je postavilo tudi vprašanje ali bo ureditev za obsojence, ki že imajo odobrene vikend zapore ostala nespremenjena ali jim bo status ukinjen. V predlogu zakona namreč ni prehodnih določb, s katerimi bi lahko uredili to dilemo. Nekateri obsojenci so s tožilstvom tudi sklenili sporazum o priznanju krivde, katerega ključen dogovor je bil ravno vikend zapor, drugače sporazuma niti ne bi sklenili.

Na komisiji je bilo opozorjeno tudi na uvedbo obligatornega obveščanja centrov za socialno delo o nastopu kazni obsojenca, pri tem gre lahko za poseganje v obsojenčevo zasebnost. Tudi obsojenci imajo pravico odločati o tem koga se obvešča o prestajanju zaporne kazni.

Najbolj izpostavljena pa je v predlogu zakona sprememba, da bo začetek prestajanja kazni mogoče odložiti le v primeru bolezni, ki zahteva hospitalizacijo. Ponovno smo pri vprašanju zaupanja zdravniški stroki in njihovi oceni, da je nekdo upravičeno napoten v bolnišnico in zato ta sprememba ne predstavlja rešitve. Pri izvrševanju zaporne kazni je treba upoštevati tudi Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki v svojem 3. členu prepoveduje mučenje in nečloveško ravnanje in ima v primeru tožb obsojencev pravne posledice za državo. Obsojenci prav tako ne bodo imeli pravice do 2. zdravniškega mnenja, kar ni v skladu z Zakonom o pacientovih pravicah in tudi to lahko vodi v tožbe. Sprejemanje obsojencev s hudimi boleznimi lahko povzroči tudi povečanje stroškov za oskrbo v zaporih in v predlogu zakona finančnih ocen ni navedenih.

Predstavnika predlagatelja sta članom komisije predstavila nekaj pojasnil. Zapori imajo organizirano zdravstveno oskrbo znotraj in zunaj zapora v okviru javne mreže. Če je potrebno se zapornike vozi na specialistične preglede in na bolnišnična in zdraviliška zdravljenja. Dodatna pa se v okviru predloga zakona ni pripravila ocena o finančnih posledicah morebitnega prihoda manjšega števila obsojencev, ki bi imeli hujša obolenja. Komisijo sta opozorila, da če bo obsojenec na sodišču navedel še kakšen drug zdravstveni razlog, ki ne bo zahteval bolnišničnega zdravljenja, ga bo sodišče presodilo in glede na oceno okoliščin lahko tudi upoštevalo. Predlagana rešitev odložitve začetka prestajanja kazni le v primeru bolezni, ki zahteva hospitalizacijo, pa se s strani države uveljavlja kot bolj pravična v primerjavi s trenutno ureditvijo.

Glede vprašanj o vikend zaporu je bilo komisiji pojasnjeno, da so se dogajale nekatere zlorabe in da mora biti državi omogočeno, da vrši nadzor nad kazenskimi sankcijami na svojem ozemlju. Na Ministrstvu za pravosodje bo opravljen razmislek o morebiti drugačni ureditvi za zapornike, ki delajo v obmejnih državah, da bi jim bilo morda dovoljeno opravljati delo izven Slovenije. Za zapornike, ki že imajo določen status vikend zavora ne bo sprememb, torej ni retroaktivnosti in zato predlagatelj meni, da prehodne določbe v predlogu zakona niso potrebne.

Predlagatelj je komisiji pojasnil, da se v primeru obveščanja centrov za socialno delo o nastopu kazni zagotavlja javni interes, ker se bo tako zmanjšalo tveganje zlorab prejetanja denarne pomoči, do katere obsojenci na prestajanju kazni niso upravičeni. Denarno pomoč morajo kasneje vračati, to pa je težavno za obe strani. Sodba je v vsakem primeru javna, prav tako pa centri za socialno delo sodeluje v resocializaciji obsojencev, kar pomeni, da so seznanjeni s statusom obsojenca in zato po njihovem mnenju ne prihaja do zlorab varstva osebnih podatkov.

Predlagatelj se je strinjal s komisijo, da je najbolje, če obsojenec poda soglasje k osebemu načrtu in v procesu ves čas aktivno sodeluje. Vendar se včasih to ne zgodi in takrat je delovanje stroke omejeno, zato je bolje, da kljub zavrnitvi soglasja, stroka z obsojencem v omejeni obliki lahko dela. Takšen pristop bo omogočila potrditev osebnega načrta brez soglasja obsojenca. Pobuda za to spremembo pa je prišla s strani strokovnih služb v zaporu, zato, da bi izboljšali delo z obsojenci.

Komisija je pozvala k natančni preučitvi pripomb vseh deležnikov in pripravi ustreznih amandmajev, s čemer bi se izognili morebitnim kasnejšim novelam zakona o istih temah in preverjanju ustavnosti zakona.

***

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.